

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 3.0. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност: Организация и управление (селско стопанство и подотрасли)

Автор на дисертационния труд: Авни Илми Гashi, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Мениджмънт и маркетинг“, при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: “Сравнителен анализ на аграрните политики на България и Косово за развитие на земеделието“

Рецензент: проф. д-р Ivanka Milkova Kostova – Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, гр. Пловдив, 3.0. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност: икономика и управление, определена за член на научното жури със заповед № РД – 16-1077 от 25.11.2020г. от Ректора на АУ.

1. Кратко представяне на кандидата

Докторантът Авни Илми Гashi се е обучавал по докторска програма към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив по научната специалност Организация и управление (селско стопанство и подотрасли), съгласно Заповед на Ректора на АУ. Обучението е осъществено в самостоятелна форма на подготовка.

2. Актуалност на проблема

Актуалността и значимостта на темата са добре представени в увода на дисертацията.

В Косово, земеделието има традиционно значение за развитието на местната икономика. След войната, правителството се стреми да развива този сектор, осъзнавайки неговата важна роля. Чрез помощта на Световната банка (СБ), Косово разработва и следва инвестиционна политика за развитие на аграрния сектор. В условията на водене на преговори за присъединяване на държавата към ЕС, правителството на Косово понастоящем е подписало споразумение с ЕС за стабилизиране и асоцииране в рамките на преговорите, държавата се стреми да хармонизира своята аграрна политика с тази на останалите държави-членки на ЕС. България е страна, която е извървяла този път и може да бъде пример за трансфер на знание в областта на аграрната политика на Косово в контекста на сегашните условия, в която се намира страната. Всички тези аргументи, защитават тезата, че настоящото дисертационно изследване има актуален характер както в теоретичен така и в приложен аспект.

3. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване

Целта на изследването е да се анализират в сравнителен план аграрните политики на Република Косово и Република България, да се трансферират, и да се предложат подходи за подобряване на политиката за развитие на земеделието на Република Косово.

Така формулираната цел предопределя и научноизследователските задачи:

- Концептуално разясняване същността на аграрната политика като инструмент за развитие на аграрния сектор;
- Литературен преглед на подходите, политиките и мерките за насърчаване на аграрния сектор като важен сектор за националната икономика на Република Косово и Република България;

- Адаптиране на методика за изследване, анализ и оценка на аграрната политика на Република Косово и Република България;
- Събиране, структуриране и синтез на емпирична информация относно влиянието на аграрната политика на Република Косово и Република България върху аграрния сектор на двете държави;
- Набелязване на посоките за адаптиране на аграрната политика на Република Косово, чрез трансфер на добри политики от страна на Република България.

Считам, че целта и задачите на разработката са добре формулирани.

4. Онагледеност и представяне на получените резултати

Дисертацията представлява стройно, логическо изследване, което се състои от 124 страници основен текст, сполучливо подкрепени с графичен, табличен и обработен по подходящ начин емпиричен материал. Дисертационният труд се отличава с балансирана и класическа структура, съставена от увод, две глави, заключение, списък на използваната литература. Разработката е нагледно илюстрирана посредством 21 таблици и 18 фигури.

Дисертационният труд съдържа теоретични, методологически, методически и приложни аспекти, позиционирани в отделни глави на разработката.

В първа глава задълбочено са изяснени теоретичните въпроси на същността на аграрната политика. Тя е структурирана в три параграфа: Възникване на политиката; Фермерска политика; Структурна политика.

Втора глава е аналитична. Изследвани са: Аграрна реформа и преструктурирането на земеделските стопанства; Политиките и инструментите на държавната подкрепа в земеделието; Конкурентоспособността на селското стопанство.

5. Обсъждане на резултатите и използвана литература

Структурирането и съдържанието на изследването намирам за логично и последователно. Считам, че така построено изложението отговаря на основните качествени изисквания за неговото оценяване: оригиналност на изследването, висока степен на проникване в дълбочината и същността на проблема, методическа издържаност и стилово умение на автора за постигане на целта на изследването чрез прилагане на подходящи аналитични инструменти и изразни средства. Считам, че докторантът ясно и аргументирано постига основната си изследователска цел и решава поставените изследователски задачи.

Разработката е опит за задълбочен сравнителен анализ на аграрните политики на България и Косово. Първо се прави анализ на развитието на селскостопанското производство в двете страни. Анализират се политиките на поземлената реформа, преструктурирането на земеделските стопанства, държавната подкрепа, регулирането на селското стопанство, политиките свързани с търговския режим и международната търговия с аграрни продукти. Накрая се прави оценка на възможностите за подобряване на конкурентоспособността на селското стопанство на двете страни.

Въз основата на изпълнените цел и задачи, докторантката доказва и изследователската си теза. По отношение на постигнатите научни и научно-приложни резултати може да се обобщи, че е налице своеобразен, оригинален изследователски подход, избран от докторанта и успешно приложен за постигане на реални резултати при написването на дисертационния труд. Доказателства за наличието на тези резултати, освен в цялостната постройка на дисертацията, има обобщени и синтезирани в заключението.

Използваната литература е поместена в списък от 109 заглавия на български и английски език, който свидетелства за информираност на докторантката относно изследванията на конкретния разискван проблем както от български, така и от чужди автори. Литературните източници са

анализирани и обобщени по необходимия за дисертационно изследване начин.

6. Приноси на дисертационния труд

Научни и научно-приложни приноси

Предложението за оценка дисертационен труд притежава доказателства за научно-приложни резултати, представени като решения по изследваните проблеми. Изведените в автореферата научни и научно-приложни приноси отговарят на действителните приносни моменти в дисертацията. Основните научни достойнства на дисертационния труд могат да се очертаят в следните насоки:

Първо, обогатяване на съществуващите знания за същността на аграрната политика.

Второ, направен е извод, че Българското и Косовското селско стопанство имат сходно минало и преминават през драматичен преход на икономическа либерализация и институционално обновление.

Трето, сравнителният анализ на аграрните политики в двете страни констатира, че те имат и много общи позитивни резултати.

Четвърто, сравнителният анализ също така установи, че прилагането на политиките в двете страни е свързано с редица близки негативни резултати.

Пето, анализът открои и основните специфики на аграрните политики и на резултатите от тяхното приложение в двете страни. В България аграрната реформа се осъществи като част от фундаменталната трансформация на цялостната икономическа и политическа система. В Косово успешно се прилага специфичен модел за приватизация и либерализация на икономиката в рамките на съществуващата политическа система.

Шесто, селскостопанското производство и износът бележат безprecedентен и устойчив ръст. От развиваща се страна, Косово се превръща в положителен модел за ефективно модернизиране на селското

стопанство и за повишаване на благосъстоянието на фермерското и селското население.

7. Критични бележки и въпроси

1. Изхождайки от становището, че няма съвършен научен труд, считам, че докторантът би могъл да „засили“ критичния си поглед върху анализа на представените теоретични постановки по изследваните в глава първа на дисертационния труд въпроси.
2. Препоръчвам авторът да публикува още статии в реферирани научни издания по изследваната в дисертацията проблематика, с цел по-широко популяризиране сред научната общност на резултатите от научния труд.

8. Публикувани статии и цитирания

Представеният списък с публикации - 3 самостоятелни научни статии, свързани с темата на дисертационния труд, е доказателство, че някои важни части от труда са станали обществено достояние и са получили научна оценка.

Разискваните в дисертационния труд основни аспекти намират място в представения автoreферат. Неговото съдържание кореспондира с основния труд, като представя в синтезиран вид изследвания проблем.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на АУ. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на Факултета по икономика, приети във връзка с Правилника на АУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че дисертантът Авни Илми Гаши притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научната специалност като демонстрира качества и умения за провеждане на изследвания с получаване на оригинални и значими научни приноси.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди научната степен „доктор“* на Авни Илми Гаши в област на висше образование: 3.0.Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8 Икономика, научната специалност: Организация и управление (селско стопанство и подотрасли)

Дата: 26.12.2020 г.

Изготвил рецензията: .....

проф. д-р Ivanka Kostova